

שינויי נוסחאות

י. ושבחך כו' גם באתה קדוש דיחיד - בשלשה כ"י וליתא ככ"ל וכי"מ. יא. הגיע וכו' ככ"מ וכי"פ. יב. ועונין וכו' ככ"מ וכי"פ. ופס: בקול ערב. יג. ככ"מ: חנינו. יד. התוספת ככ"ל בלבד. טו. מלך חסר ככ"פ וכי"מ. טז. אל חסר ככ"מ. יז. מלך חסר ככ"מ וכי"פ. יח. מלך ככ"פ, כי"א וגליון ^{אוצר החכמה} ככ"מ. יט. מיום וכו' ככ"ל. וככ"פ: ובשאלת גשמים אומר זה. יט*. ותן טל לברכה כ"ה ככ"ל לאחר התיקון שעל הגליון, ובמקור היה כתוב ותן ברכה, ונוסף על הגליון "טל", וכן נוספה האות ל בין האותיות (יש להעיר כי באזכרה גשמים לעיל לא נזכר גם ככ"י זה "מוריד הטל" בקיץ, ונמצא איפוא בקשת טל ללא אזכרה - הערת הר"י סז שליט"א).

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללך סלה. [ושבחך^י אלהינו⁸ מפנינו לא ימוש לעולם ועד, כי אל מלך גדול וקדוש אתה]. בא"י האל הקדוש.

הגיע"א שלוח ליצור למחיה המתים פותח בקדושה בענין זה: נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישין אותו בשמי מרום, וכן כתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר. ועונין"ב כולם כאחד בקול רם קדוש וברוך ומלך: קדוש קדוש קדוש י"י צבאות מלא כל הארץ כבודו. לעומתם ברוך יאמרו: ברוך כבוד י"י ממקומו. ובדברי קדשך כתוב לאמר: ימלך י"י לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה.

לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש, ושבחך אלהינו מפנינו לא ימוש לעולם ועד, כי אל מלך גדול וקדוש אתה. בא"י האל הקדוש.

אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה, [ו]חנינו"י מאתך בינה דיעה חכמה והשכל. בא"י חונן הדעת.

השיבנו אבינו לתורתך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך, [ודבקינו במצותיך"י], והחזירנו בתשובה שלימה לפניך. בא"י הרוצה בתשובה.

סלח לנו אבינו כי חטאנו מחול לנו מלכינו כי פשענו, כי אל [מלך טו] מוחל וסולח אתה. בא"י חנון המרבה לסלוח.

ראה נא בענינו, וריבה ריבנו, וגאלינו מהרה למען שמך. כי [אל טז מלך"י] גואל וחזק אתה. בא"י גאל ישראל.

(שלוח ליצור אומר כאן ענינו)

רפאינו י"י אלהינו⁹ ונרפא הושיענו ונושעה כי תחלתנו אתה, והעלה רפואה שלימה לכל מכותינו ולכל תחלואינו¹⁰, כי אל [מלך"י] רופא נאמן ורחמן אתה. בא"י רופא חולי עמו ישראל.

ברך עלינו י"י אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה מיום"ט ס' לתקופת תשרי עד פסח אומר ותן טל ומטר לברכה, ובשאר ימות השנה ותן טל לברכה"ט* ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה, ושבעינו מטובך, וברך שנתנו כשנים הטובות. בא"י מברך השנים.

תוסיפו עוד לעשות כדרככם הרעה הזו, להוסיף ולגרוע תיבות ואותיות בתפילתכם, כי שמעתי אומרים שאתם מוסיפים תיבות הרבה בברכה זו, יש מכם אומרים 'רפאינו י"י אלקינו', וזה טעות גמור, שהרי פסוק מלא הוא בירמיהו רפאינו ה' וארפא". 10. גם זו נוסחת הרמב"ם (אך שם ליתא ל"לכל מכותינו"), וכן בפ"י התפלות לר"י ברי' יקר, ועוד. וגם על הוספה זו כתב בעל הרוקח: "גם בזה נצנצה רוח עושים, לפי שמצאתם בפסוק הסולח לכל ... לכל תחלואייכי, ע"כ הוספתם ... כי גם זה הבל ורעות רוח רעה רבה, שהרי כ' רבינו החסיד שאין בברכת רפאינו כי אם כ"ז תיבות וק"י אותיות ...".

ק"ן. 8. ושבחך אלקינו וכו' בתפילת יחיד - גם בסרע"ג (ומשם במחזור רומא), אלא ששם הנוסח בפתחה שונה לגמרי. ובנוסח אשכנז הנהוג אומר כן רק הש"ץ. ועי' פ"י סדור התפילה לרוקח ס' מז דבאתה קדוש י"ד תיבות. וכ"ה בארחות חיים ס' כ' וטור ס' קיד. וזהו כנוסח הקצצר. 9. כ"ה גם נוס' הרמב"ם. ובפ"י סדור התפילה לרוקח ס' נב [וכ"ה בסדור חסידי אשכנז עמ' קז] יצא חוצץ כנגד הוספת תיבת אלקינו בברכת רפאינו (וכן על הוספת "ולכל תחלואינו", ראה להלן), וז"ל: "שימו על לב אנשי צרפת וא"י הים ששקר בימינכם ובשמאלכם שאתם בודים מלבכם כמה וכמה תיבות בתפלתכם ... ואל